

Een ziekenhuis dat reguliere kankertherapieën toepast maar ook werkt met kurkuma, mariadistel en sociaalpsychologische hulpverleners? Het bestaat, net over de grens met Duitsland. De behandelingen worden ook nog eens door Nederlandse zorgverzekeraars vergoed. Op bezoek bij de Helios kliniek in Krefeld-Hüls. Tekst en foto: Jan van Klinken

Cor Kroes leeft nog dankzij Helios

Chef-arts Sabine Helmer moet even toestemming vragen aan de patiënt of we binnen mogen komen. Ja hoor, zegt ze even later, geen enkel probleem. We hebben geluk want de man die in zijn blote buik op de behandelafel ligt, is een Nederlander. Cor Kroes is zijn naam en hij komt uit Almere. Op zijn buik bevindt zich een groot rond apparaat dat vanaf een laptop wordt bestuurd. Cor krijgt hyperthermie, een niet-toxische behandeling waarbij wordt gewerkt met warmte.

Maagkanker

De 53-jarige Cor Kroes is de opgewektheid zelf. Je zou niet zeggen dat hij al dood en begraven had moeten zijn. Rond de kerst van 2011 werd bij hem maagkanker geconstateerd. Vervolgens onderging hij in het AMC een operatie. Dat wil zeggen: zijn buik werd opengemaakt maar na een korte inspectie meteen weer dichtgenaaid. Een hopeloos geval. De tumor was te groot. "Jammer, niets meer aan te doen", vertelde de oncoloog hem.

Het enige wat de arts nog in de aanbieding had, was palliatieve chemo. Cor vroeg of hij ook hyperthermie kon krijgen. Op internet had hij gelezen dat de chemo dan beter werkt en dat de tumor er een optater van krijgt. De oncoloog schudde van nee. Hij bekende van hyperthermie nog nooit te hebben gehoord. Bij navraag bleek de apparatuur wel in het AMC aanwezig te zijn maar helaas voor Cor, hij kwam er niet voor in aanmerking. De arts wenste hem verder veel sterkte. Hij gaf Cor nog drie maanden. Dat was in januari dit jaar. Cor weigerde ten enenmale zich bij de

sombere prognose neer te leggen. Hij zocht net zo lang op internet tot hij een adres had gevonden waar hij wel terecht kon voor hyperthermie. Dat was bij de Helios kliniek in Krefeld-Hüls, een uurtje of twee rijden vanuit Almere. Hij werd er met open armen ontvangen. De kliniek heeft een samenwerkingsverband met het Zorgloket Duitsland in Venlo. Dat kantoor is opgezet door een aantal zorgverzekeringen om patiënten die op een Nederlandse wachtlijst zijn geplaatst, sneller van dienst te kunnen zijn. In Duitsland is dat doorgaans mogelijk.

Trots

Cor heeft in Krefeld vijf chemokuren achter de rug plus een aantal bestralingen. De chemokuren gingen steeds gepaard met een hyperthermiebehandeling. Die combinatie is bewezen effectiever dan alleen een chemo maar wordt in Nederland vaak niet vergoed. Cor had er volgens zijn Nederlandse oncoloog al een half jaar niet meer moeten zijn. "Maar ik ben er nog steeds", lacht hij. Vol trots vertelt hij dat de tumor volgens de laatst genomen foto al met de helft is geslonken. Hij is bepaald niet de enige Nederlander die de weg naar Krefeld-Hüls heeft gevonden. Van de 14 bedden op de afdeling oncologie van de kliniek worden er doorgaans vier tot vijf door landgenoten bezet. De taal hoeft voor niemand een probleem te zijn. Wie het Duits niet of niet voldoende machtig is, kan gebruikenmaken van een tolk die vlekkeloos Nederlands spreekt. Ook bij het aantrekken van personeel wordt meegewogen of iemand Nederlands spreekt dan wel verstaat. Zo blijkt de verpleegkundige die de apparatuur voor hyperthermie bedient, in haar jeugd onze taal te hebben gesproken. "Het was even wennen", bekent ze, "maar nu gaat het vanzelf." Wie aangesloten is bij een zorgverzekeraar die niet deelneemt aan het zorgloket in Venlo, kan in Krefeld een offerte aanvragen. Meestal wordt die door de verzekeraar geaccepteerd.

Uniek

Complementaire geneeskunde mag dan bij onze oosterburen een veel hogere status hebben dan bij ons, de werkwijze in Krefeld-Hüls is ook voor Duitse begrippen uniek. Wel zijn er privé-klinieken waar complementair wordt gewerkt maar

Cor Kroes ondergaat hyperthermie. Achter de laptop chef-arts Sabine Helmer.

geen reguliere ziekenhuizen. Het idee is afkomstig van Sabine Helmer, die als 'Chef-Artz' de scepter zwaait in de kliniek. Ze was werkzaam in een ander ziekenhuis van de Helios-groep en stelde voor in Krefeld-Hüls aan de slag te gaan met complementaire behandelingen nadat deze kliniek door Helios was overgenomen.

"Voorheen werd hier ook al meer gedaan dan alleen reguliere behandelingen", vertelt ze. "Het leek me goed om daarop aan te sluiten. Veel patiënten bezoeken een complementaire therapeut maar vertellen dat niet aan hun behandelend arts. Dat is een slechte zaak. Zo kunnen ze gemakkelijk in handen van een kwakzalver vallen. Ook bestaat het risico dat ze middelen slikken die de reguliere therapie doorkruist." Bovendien interesseerde Helmer zich al langer voor complementaire geneeskunde. Niet dat ze alles uit die sector blindelings omarmt. "We bieden hier heel veel, maar als de patiënt om iets vraagt dat we niet kennen, onderzoeken we eerst of het schadelijk is. Verder staan we overal open voor."

In de praktijk betekent het dat patiënten gewoon hun orthomoleculaire middelen kunnen blijven slikken. Ook kruidenpreparaten en paddenstoelenextracten worden geaccepteerd, tenzij ze onveilig zijn of niet gunstig voor de behandeling. Meditatie behoort eveneens tot de mogelijkheden, net als massage, aangepaste voeding, voetreflexologie, extra beweging en mindfulness. "Alles waarbij patiënten ervaren dat het goed is voor lichaam en geest", vat Helmer samen. Sommige middelen uit het complementaire veld heeft de kliniek intussen zelf in het standaardpakket opgenomen. Voorbeelden zijn vitamine D, kurkuma, selenium en enzymen. Van die middelen acht de staf voldoende bewezen dat ze de behandeling van kankerpatiënten adequaat ondersteunen. Of Helmer zich ergert aan de afwijzende houding van de reguliere geneeskunde tegenover dit soort middelen? "Nee", schudt ze het hoofd, "ergeren niet, verwonderen wel."

Meer info: <http://www.zorgloketduitsland.nl/>, telefoon (077) 477 19 70. Op de website van het zorgloket zijn ook ervaringen van patiënten te vinden.

Emoties

Maar er is meer. De omgang met de patiënt is eveneens afwijkend van wat gebruikelijk is. Sabine Helmer: "Een patiënt is meer dan iemand die hier komt om behandeld te worden. Hij is ook iemand met emoties. Soms zelfs met hele sterke emoties. In onze omgang met de patiënt leggen we dan ook het accent op het aangaan van een relatie met hem of haar."

Gerhard Schnitzler, die als 'Oberartz' het gesprek bijwoont, beaamt dat. "Bij het aannemen van artsen en andere medewerkers is dit een serieus punt van aandacht. Iemand moet in het team passen en zich thuis voelen bij onze aanpak." Helmer en Schnitzler benadrukken dat het van groot belang is om de patiënt actief bij de behandeling te betrekken. "Niets is zo frustrerend voor een patiënt als

het gevoel dat hij hulpeloos is", zegt Schnitzler. Ook een dosis optimisme doet de patiënt goed. "Als je zegt tegen een patiënt dat hij nog twee maanden te leven heeft en hij legt zich erbij neer, dan zal hij ook echt over twee maanden overlijden. Het is heel fout om zo met mensen om te gaan." Wat artsen een patiënt in de Helios kliniek ook nooit zullen zeggen, is dat ze niets meer voor hem of haar kunnen doen. Helmer: "In de palliatieve sfeer kun je juist heel veel voor de patiënt doen, ook als je hem niet meer beter kunt maken."

Accent in kliniek ligt op relatie met patiënt